

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію: закон України від 12.05.2015. *Відомості Верховної Ради України*. 2015 № 40–41. Ст. 379.
2. Костенников М. В. К вопросу о противодействии коррупции в полиции. *Юридические исследования*. 2013. № 12. С. 66–73.
3. Антикорупційна програма Національної поліції України на 2016 рік: затв. наказом Нац. поліції України від 22.03.2016 № 231 // МВС України: офіц. сайт. URL: <https://www.npu.gov.ua/mvs/doccatalog/document?id=1869939> (дата звернення: 05.03.2017).

Отримано 06.03.2017

УДК 159.9.072.43

Алла Андріївна ШИЛІНА,

доцент кафедри соціології та психології

факультету № 6 (права та масових комунікацій)

Харківського національного університету внутрішніх справ,

кандидат психологічних наук, доцент;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7377-0776>

СПЕЦИФІКА ТОЛЕРАНТНОСТІ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Розглянуто деякі аспекти толерантності до невизначеності поліцейських. Статистично достовірна відмінність в групах досліджуваних поліцейських була виявлена за такими показниками толерантності до невизначеності, як відношення до новизни, перевага невизначеності, толерантність до невизначеності та загальний бал толерантності до невизначеності.

Відношенню до невизначеності є регулятором поведінки особистості у відповідних ситуаціях. Толерантність до невизначеності передбачає наявність таких психічних властивостей особистості, які дозволяють їй відносно легко долати напруженість, що виникає в зв'язку з очікуванням постійної новизни, змін. Дослідження співвідношення толерантності до невизначеності з іншими психологічними явищами ведуться по ряду напрямків. Зокрема, вивчається співвідношення між толерантністю до невизначеності і мотивацією досягнення і уникнення невдач, перфекціонізмом [3], готовністю особистості до змін, впливом толерантності до невизначеності на вибір копінг-стратегій поведінки, успішністю навчальної діяльності толерантністю до невизначеності як фактором готовності до ризику, формуванням образу світу [2], креативністю та інтелектом тощо.

Як зазначає К. Stoycheva, введення в апарат психології поняття «толерантність до невизначеності» пов'язане з необхідністю пояснення особливостей поведінки особистості в невизначених, багатозначних

ситуаціях, зокрема готовності особистості приймати ці ситуації, або уникати їх [4]. Толерантність до невизначеності – це науковий конструкт, який має безліч трактувань. Однак, можна виділити ряд підходів, що склалися при вивченні даного феномена: толерантність до невизначеності як риса особистості, толерантність до невизначеності як ситуаційно-специфічна установка і толерантність до невизначеності як метакогнітивний процес і навик. У більшості робіт толерантність до невизначеності розглядається як риса особистості. Ми припускаємо, що високий рівень толерантності до невизначеності є передумовою адаптації в будь-якій ситуації, оскільки прийняття новизни і невизначеності є її найважливішою умовою.

В нашому дослідженні прийняли участь поліцейські, які склали три групи досліджуваних. Першу групу досліджуваних склали особи, що проходили первинну професійну підготовку поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції і до цього часу не мали досвіду роботи у правоохоронних органах. Другу групу досліджуваних склали колишні працівники органів внутрішніх справ, що не пройшли переатестацію або були звільнені у зв'язку з реорганізацією системи МВС України. Третю групу досліджуваних склали досліджувані, що працювали до реорганізації системи МВС і надалі продовжують працювати.

Нами було досліджено особливості толерантності до невизначеності за методикою «Шкала толерантності до невизначеності МакЛейна» в адаптації Є. М. Осіна [1].

За результатами дослідження толерантності до невизначеності були отримані наступні результати. За таким показником толерантності до невизначеності як «відношення до новизни» були виявлені вірогідні відмінності між першою та другою групами досліджуваних поліцейських ($13,95 \pm 3,3$ та $10,84 \pm 3,1$ при $p \leq 0,01$) та першою і третьою групами поліцейських ($13,95 \pm 3,3$ та $12,04 \pm 3,6$ при $p \leq 0,05$) при цьому вірогідно більші показники виявлені в групі «нових» поліцейських, а це свідчить про їх більш позитивне відношення до нових ситуацій, подій і взагалі до усього нового, ніж у досліджуваних поліцейських другої та третьої груп.

За такою шкалою як, перевага невизначеності, були зареєстровані достовірно більші показники в першій групі поліцейських ніж в другій та третій групах поліцейських ($49,54 \pm 8,3$ та $43,92 \pm 8,4$ при $p \leq 0,05$) та ($49,54 \pm 8,3$ та $42,08 \pm 8,4$ при $p \leq 0,01$). Таким чином, можемо говорити про те що, поліцейські першої групи так звані «нові» поліцейські більш схильні усвідомлювати себе як суб'єкта власних дій та вірять, що контролюють своє життя. Вони більш оптимістично оцінюють свої успіхи та невдачі. Разом з тим, можна сказати, що вони менш рефлексивні, та схильні швидко переходити від планів до дій.

За такою шкалою як толерантність до невизначеності статистично достовірні відмінності також були виявлені між першою і другою групами досліджуваних поліцейських ($39,85 \pm 7,4$ і $36,16 \pm 9,4$ при $p \leq 0,05$), а також між першою та третьою групами поліцейських ($39,85 \pm 7,4$ і $36,74 \pm 8,9$ при $p \leq 0,05$), при цьому вірогідно більші показники було виявлено в першій групі поліцейських ніж в інших двох. Це говорить про те що «нові» поліцейські більш схильні здійснювати вибір раніше, але зберігають бачення великої кількості можливостей: можна припустити, що їх вибір є не настільки ригідним. А досліджувані поліцейські, які не пройшли переатестацію та ті які пройшли більш схильні до швидкого виходу з процесу вирішення задач, вони обмежують кількість можливостей вибору.

За загальним показником толерантності до невизначеності статистично достовірні відмінності було виявлено між першою і другою групами досліджуваних поліцейських ($83,94 \pm 16,2$ та $77,82 \pm 12,7$ при $p \leq 0,05$) та між першою і третьою групами досліджуваних поліцейських ($83,94 \pm 16,2$ та $77,43 \pm 13,4$ при $p \leq 0,05$). Вірогідно більші результати були виявлені за показником загальний бал толерантності до невизначеності в першій групі досліджуваних поліцейських, тобто вони більш схильні сприймати себе суб'єктом власних дій і контролювати власне життя; вони більш оптимістично оцінюють власні успіхи і невдачі і більш схильні очікувати успіху в майбутньому. Разом з тим вони менш рефлексивні, тривожні, швидше переходять від планів до дій і більш схильні йти на ризик, ніж поліцейські другої та третьої груп.

Отже, можна зробити підсумок, що при вивченні толерантності до невизначеності поліцейських було виявлено, що не має особливостей щодо відношення до складних задач та відношення до невизначеності в групах досліджуваних поліцейських. За іншими показниками толерантності до невизначеності були виявлені достовірно більші показники в першій групі досліджуваних поліцейських. А в інших двох групах поліцейських відповідно було виявлено більш низькі показники толерантності до невизначеності, що говорить про те, що ці досліджувані направлені на те, щоб внести в своє життя та оточуючу середу більш ясності. Вони менш схильні усвідомлювати себе суб'єктом власних дій, та схильні до більшої рефлексії. Також вони більш схильні до швидкого виходу з процесу вирішення задач та обмеження можливостей вибору.

Список бібліографічних посилань

1. Осин Е. Н. Факторная структура версии шкалы общей толерантности к неопределенности Д. МакЛейна. *Психологическая диагностика*. 2010. № 2. С. 65–86.
2. Плотницкая М. Р. Толерантность к неопределенности как фактор формирования образа мира. *Вестник Камчатского государственного технического университета*. 2014. № 28. С. 105–115.

3. Пушкина А. В. Соотношение перфекционизма и толерантности к неопределенности. *Психология обучения*. 2016. № 1. С. 95–101.

4. Stoycheva K. Tolerance for ambiguity, creativity, and personality. *Bulgarian Journal of Psychology (SEERCP 2009 Conference Papers, Part Two)*. 2010. Vol. 1, No. 4. P. 178–188.

Отримано 26.02.2017

УДК 159.924.24:159.072

Наталія Володимирівна АЛЕКСЄЄНКО,

викладач кафедри соціології та психології

факультету № 6 (права та масових комунікацій)

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1975-3745>

ГОТОВНІСТЬ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Розглянуто проблему готовності до інноваційної діяльності у психологічному контексті. Визначено напрямки досліджень інноваційності та психологічних детермінант інноваційної поведінки. Наголошено, що в психології спостерігається певна нестача психологічних досліджень проблеми готовності особистості до інновацій з позиції професійної діяльності, що обумовлює необхідність вивчати якості, які сприяють актуалізації здатності застосування професійних новацій.

В даний час інновації є одними з пріоритетних та важливих чинників розвитку і процвітання сучасного суспільства. Аналізуючи наукові джерела, пов'язані з інноваціями, нами було встановлено, що дослідження зосереджені скоріше на економічних і організаційних факторах, а психологічний аспект висвітлюється недостатньо. В психологічній науці розвивається кілька напрямків і підходів до розгляду різних аспектів, пов'язаних з інноваціями: креативність як передумова інноваційності, відкритість досвіду (М. Кларін, Н. Федорова, Amabile.), інноваційність та когнітивний стиль (О. Пригожин, К. Ангеловські, Selby).

Ю. О. Власенко аналізуючи роботи з окресленої проблематики, дійшла висновку, що більшість досліджень інновацій присвячені аналізу детермінант успішної інноваційної діяльності, які умовно можна розділити на дві великі групи: особистісні та організаційні [1]. Авторка вважає, що особистісні детермінанти пов'язані перш за все з тими психологічними характеристиками суб'єкта, які сприяють або перешкоджають протіканню інноваційних процесів.

В психологічній науці дослідницький інтерес зосереджений на роботах, спрямованих на вивчення не просто схильності особистості до